האשה שנפלו פרק שמיני כתובות פב.

דלמא. כהא נמי לא טעה דרבי נתן היא דמוליאין מזה ונותנין לזה: **לאשר אשם לו.** לאשר הקרן שלו ולא כמיב לאשר נושה בו: **אלא.** להכי אינה משנה וטעה הכתב שבאתה דלא לאשכחן תנא דאתי ליה תרי חומרי בכתובה שהרי היא מדברי סופרים מדא דמטלטלי משתעבדי לה וחדא דגביא מבעל חובו של מת מדרבי נתן אלא מדא מהכא חומרי הוה ליה למיתני בה מי כרבי מאיר מי כר' נתן וכיון דתנא תרוייהו לא קבלה מרבו כן ומאליו שנאה מי שסילק הבריתא ולא סמכינן עלה במרדי: **ולא ידענא מאי היא.** לא הייתי יודע טעם בדבר ממאי אינה משנה: **פומבדיתאה רמאה.** שאחרי כן חזר בו. פומבדיתאי קרי להו דמאי כדאמרי' בעלמא (מולין דף קמז.) גרשאה נשקיך מני כסיך פומבדיתאה לוייך שני אוספיזין [ובמזקת הכתים (כ"ב מו.) כתו כן מא ואמרי לך דמאי דפומבדיתאה]: **פלוג מכשאה.** החזק בחלקך מעכשיו ואע"פ שאינה עכשיו קנויה לך עד שאכנוס או שאחלוק) לכשאכנוס ואזכה בכולן זכה אתה בחלקך על פי שהחזקתיך מעכשיו: **קנה לאחר שלשים.** במשיכה זו: **ואפי' עומדת באגם.** שאינה ברשות הלוקח: **אתם.** הוא דקונה לאחר שלשים משום דבידו היה להקנותה לו משעת משיכה הלכך מהיות משיכה לכשיתקיים התנאי שימלאו לי' יום: **הכא לאו בידו.** לחלקם לו מעכשיו ולהקנות לו אם ירצה הלכך כי אמר ליה נמי לכשאכנוס זכה מעכשיו לאו מידי הוא דקיימא לן כרב יוסף כדקבעינן הלכתא כוותיה לקמן בשמעתין. ואפילו אית לן יבמות כך חילק מה שעשה עשוי השתא מיהת לאו בידו: **והא כי אמא כו'.** גבי משיכת פרה קאי ופריך דר' יוחנן אדרבי יוחנן: **קני מעכשיו.** לאחר שלשים כשיגיעו אתה קנייה לך מעכשיו: **שני מעשים הוו.** ומי ששאל זו לא שאל זו ולא שמע האחרון את הראשונה אלא נשאלו יחד בבית המדרש לגירסא בעלמא אלא ע"פ מעשים שאירעו נשאלו: **והא קאני כל נכסיו של מת אחראין לכתובתה.** והמחובר לקרקע כקרקע ולא דמו למחוברין דנכסי מלוג דהתם פירא תקינו ליה רבנן היכא דאיכא קרן קיים והני נמי פירי מינהו דגמרי כרשותיה אבל הכא קרנא ופירא דידיה הוא ושיעבודא הוא דאית עלייהו ומאי דאשתעבד לה מחייב דבעל לא אמרינן פירא הוא לאפקועי שיעבודא: **פני אלא.** ולא פליגי רבנן עליה אלא אתנאים **ואכסיפים** ולמימר דלא משעבדי מטלטלי לכתובת': **שמגרש' בגט ומחזירה.** תרי מילי אשמעינן מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה ואשמעינן שאם רצה להחזירה מחזירה כשאר אשה: **עדיין יבומין הראשונים עליה.** אע"פ שלקחה דהכי כתיב ולקחה וינמה: **קמ"ל.** דנעשית כאשתו ומלגאשה[ה] דרשין ליה לקמן [ע"ב] והאי וינמה דרשין לנעל כרחה ביבמות (דף מ.): נעשית

לכשאקנה היינו משום דאינה שלו עתה ואינו יכול להקנותה אלא לכשיקנה ועוד כיון דקאמר מעכשיו לכסוף ליכא לספוקי במילי ואם תאמר ור' יוחנן דהכא מאי קסבר אי חזרה הוי אמאי קנה דכיון דחזר בו הא בטל מעכשיו ואי תנאה הוי אמאי בעינן שתהא עומדת באגם דהכי משמע בהכותב (לקמן דף פו: ופס) דדוקא בעומדת באגם קנה דאפילו עומדת ברשות מקנה נמי דהא קנה מעכשיו כיון דתנאה הוי ולא חזר בו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמייה דלית ליה תנאה הוי ולא חזרה הוי אלא מעכשיו מתחיל הקנין ואינו נגמר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף ס.) ולהכי צריך שתהא בסוף שלשים באגם שהוא מקום הראוי למשיכה ובהאשה רבה (יבמות נב. ד"ה קנייה) האלכתי: **והתלושין** כל הקודם זכה. ואם תאמר בשלמא קדם הוא זכה דקסבר דמטלטלין לא משתעבדי לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהי אמאי זכתה לר' עקיבא דאמר לקמן (דף פד.) דאין מרממין בדין אלא יגתנו ליורשין ואית ליה דאפילו קדמה היא לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם דלגבות אפילו קדמה איהי לא זכתה אבל הכא שאין לה אלא שעבוד בעלמא לא תשו ולקמן האלכתי: **ויבמה אמר רחמנא.** וליכא למימר ואימא הכי נמי דאילטריך ויבמה לכמה דברים: מהו

דלמא רבי נתן היא דתניא [6]ר' נתן אומר [7]מנין לנושה בחבירו מנה וחבירו בחבירו מנין שמוציאין מזה ונותנין לזה ת"ל [1]ונתן לאשר אשם לו אלא לא אשכחן תנא דמחמיר תרי חומרי בכתובה אלא אי כרבי מאיר אי כר' נתן אמר רבא א"כ היינו דשמעינא ליה לאביי דאמר זו אינה משנה ולא ידענא מאי היא: ההוא גברא דנפלה ליה יבמה במתא מחסיא בעא אחוה למיפסלה בגיטא מיניה אמר ליה מאי דעתיך אי משום נכסי אנא בנכסי פליגנא לך אמר ליה מסתפינא דעבדת לי כדעביד פומבדיתאה רמאה אמר ליה אי בעית פלוג לך מהשתא אמר מר בר רב אשי אע"ג דכי אתא רב דימי [2]אמר רבי יוחנן האומר לחבירו לך ומשוך פרה זו ולא תהיה קנויה לך אלא לאחר שלשים יום לאחר ל' יום קנה ואפי' עומדת באגם התם בידו הכא לאו בידו והא כי אתא רבין א"ר יוחנן לא קני לא קשיא [3]הא דא"ל קני מעכשיו הא דלא אמר ליה קני מעכשיו בעו מיניה מעולא יבם ואח"כ חילק מהו לא עשה ולא כלום חילק ואח"כ יבם מהו לא עשה ולא כלום מתקיף לה רב ששת השתא יבם ואח"כ חילק לא עשה ולא כלום חילק ואח"כ יבם מבעיא שני מעשים הוו כי אתא רבין אמר ר"ל בין יבם ואח"כ חילק בין חילק ואח"כ יבם לא עשה ולא כלום [3]והלכתא לא עשה ולא כלום: וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו: אמאי והא כל נכסיו אחראין וערבאין לכתובתה אמר ריש לקיש תני שלה: כנסה הרי היא כאשתו: למאי הלכתא [3]אמר רבי יוסי בר' חנינא לומר דשמגרשה בגט ומחזירה מגרשה בגט פשיטא מהו דתימא [2]ויבמה אמר רחמנא ועדיין יבומין הראשונים עליה לא תיסגי לה בגט אלא בחליצה קא משמע לן מחזירה פשיטא מהו

לא אשכחן תנא דמחמיר תרי חומרי בכתובה. ואם תאמר והא דמנן בהכותב (לקמן דף פד. ופס) מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשין והיה לו פקדון או מלוה ביד אחרים ר' טרפון אומר יתנו לבעל חוב שהרי אשה ומפרש בגמרא לכתובת אשה משום מיגא ולמאן דאמר לכושל שבראיה אם היתה כתובת אשה כושל היה מודה או אם לא היה בעל חוב כלל היו נותנין לאשה ואי הוה מפרשינן דהתם לא מן הדין אלא מצוה ליתן לכושל שבהם הוה ניחא ואפי' לר' דיגא הכי יש לומר דשאני התם דאין היורשין מוחזקין מן הפקדון והמלוה לכך אין צריך לדרבי נתן תדע דלא מחייבי מוחזקין דהא אי הוו מחייבי מוחזקין לא הוו מעלטלי דידהו משתעבדי לכתובה או לא"ת אכל הכא הרי הינם מוחזק מאותה מלוה שהרי הוא החייב ואפי' היו אחרים חייבין הוה מחייב יש מוחזק דבמקום אחרי

קאי לכך צריך דר' נתן:

פומבדיתאה רמאה. ואם תאמר ומה רמאות עשה הא אמר רב יוסף לא הוי זביניה זביניא ועוד דמה תיקן בכך דאמר מיפלוג מהשתא ואומר רבינו יצחק דלעיל חזר בו הפומבדיתאה ולא הלה ליתן אחר שיבא והא דקאמר רב יוסף כו' לא משום שהיה צריך לאותו הדין: **התם** בידו הכא לאו בידו. פירש בקונטרס הלכך כי אמר ליה נמי לכשאכנוס זכה מעכשיו לאו מידי הוא דקיימא לן כרב יוסף דפסקינן לקמן הלכתא כוותיה ואפי' אית לן יבם ואח"כ חילק מה שעשה עשוי השתא מיהא לאו בידו הוא וקשה לרשב"א דאמר שנא מדאמר רב כפ"ק דבבא מציעא (דף טז:)[1] שדה זו לכשאקנה ממך קנויה לך מעכשיו קנה אע"ג דלאו בידו ור"ל דרב סבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם ולא קיימא לן הכי דפסקינן כפרק אף על פי (לעיל דף נט.) כרבי יוחנן הסנדלר:

הא דאמר מעכשיו והא דלא אמר מעכשיו. לא דמי לאומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שלשים ולא בא אחר וקידשה בתוך שלשים יום דמקודשת אע"פ שנתאכלו התנות אע"פ שלא אמר מעכשיו כדאמרינן בפרק האומר בקידושין (דף נט.) דבכסף ודאי לא בעינן מעכשיו שאם לא תתקדש לו חיינא לשלם והוי כאילו הכסף בעין לאחר שלשים אבל הכא גבי משיכה אם לא אמר מעכשיו לא קנה לאחר שלשים יום דבשעת קנייה כבר פקקה המשיכה ורב נמי דאמר בפרק קמא דבבא מציעא (דף טו:) שדה זו לכשאקנה ממך קנויה לך מעכשיו קנה היינו (מעכשיו) משום דסתם קניית שדה הוא בשטר ולכך צריך מעכשיו שמא יאבד השטר או יקרע ולא יהיה בעולם בשעת קנייה ואע"ג דרב מספקא ליה באומר מעכשיו ולאחר ל' מתנאה הוי מי חזרה הוי בעמעכשיו לכשאקנה קנה דהא דקאמר

ואם תאמר ור' יוחנן דהכא מאי קסבר אי חזרה הוי אמאי קנה דכיון דחזר בו הא בטל מעכשיו ואי תנאה הוי אמאי בעינן שתהא עומדת באגם דהכי משמע בהכותב (לקמן דף פו: ופס) דדוקא בעומדת באגם קנה דאפילו עומדת ברשות מקנה נמי דהא קנה מעכשיו כיון דתנאה הוי ולא חזר בו עד לאחר שלשים וי"ל דר' יוחנן לטעמייה דלית ליה תנאה הוי ולא חזרה הוי אלא מעכשיו מתחיל הקנין ואינו נגמר עד לאחר שלשים וכן אית ליה בהאומר בקידושין (דף ס.) ולהכי צריך שתהא בסוף שלשים באגם שהוא מקום הראוי למשיכה ובהאשה רבה (יבמות נב. ד"ה קנייה) האלכתי: **והתלושין** כל הקודם זכה. ואם תאמר בשלמא קדם הוא זכה דקסבר דמטלטלין לא משתעבדי לכתובה כדפירש בקונטרס אלא קדמה איהי אמאי זכתה לר' עקיבא דאמר לקמן (דף פד.) דאין מרממין בדין אלא יגתנו ליורשין ואית ליה דאפילו קדמה היא לא זכתה כדמוכח התם בגמרא וי"ל דהתם דלגבות אפילו קדמה איהי לא זכתה אבל הכא שאין לה אלא שעבוד בעלמא לא תשו ולקמן האלכתי: **ויבמה** אמר רחמנא. ולא אמר דאמר ואימא הכי נמי דאילטריך ויבמה לכמה דברים:

מסורת הש"ס

[1] לעיל יט. פסחים לא. ניטין לז. כ"ק מ: [קדושין טו.]. [2] לקמן פו: ע"ש. [3] יבמות מ: יט: לט. [4] [שאלתות רס"ש]. [5] [דברים כה]. [6] [יבמות לב. ופס]. [7] [שיך לעיל במשנה].

תורה אור השלם

1. וְהִתְוַדּוּ אֵת חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהֵשִׁיב אֶת אַשְׁמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָּיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לַאֲשֶׁר אָשַׁם לוֹ: במדבר ה ז
2. כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אֶחָד מֵהֶם וּבֵן אֵין לוֹ לֹא תִהְיֶה אֵשֶׁת הַמֵּת הַחוּצָה לְאִישׁ זָר יִבְמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ: דברים כה ה

מוסף רש"י

ונתן לאשר אשם לו. לאשר הלוהו לו לא נאמר, אלא לאשר אשם לו, לאשר קרן שלו, כנ"ק (קו.) אומרין אשם זה קרן (פסחים לא. וכעי"ז לעיל יט.). מלמד שמגרשה בגט. לאחר שנאתה נעשית כאשתו ואם רצה לגרשה מגרשה בגט ואינה צריכה חליצה, ומחזירה. אם רצה להחזיר ולא אמרינן מצוה רמיא מחמת עליה ועבדה ומהשתא תיקום עליה לאיסור אשת איש להכי כתיב ולקחה לו לאשה דמיון שלקחה נעשית כאשתו לכל דבר (יבמות ח: וכעי"ז שם יט: לט.).

תוספות רי"ד

ההוא גברא דנפלה ליה יבמה במתא מחסיא בעי אחוה למיפסלי בגיטא מיניה א"ל מה דעתך משום נכסי בנכסים פליגנא לך אמר מסתפינא דלמא עבדית לי כפומבדיתא רמאה. פי' שחזר בו ובטל קנינו. א"ל אי בעית פלוג מהשתא אמר מר בר רב אשי אע"ג דכי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן האומר לחבירו משוך פרה זו ולא תהא קנויה לך אלא לאחר ל' יום קנה לאחר ל' יום ואפילו עומדת באגם התם בידו והכא לאו בידו. פי' שעדיין לא יבמם ולא זכה בנכסים ואין לו כח בהן עכשיו כלום. ואת"ל שאם יבמם תחלה ואח"כ חלק זכה היכא דחלק תחלה קדם שיבם לא זכה והא כי אתא (ר"ר) [רבין] אר"י לא קנה לא קשיא הא דא"ל קני מעכשיו הא דלא א"ל קני מעכשיו: בעו מיניה מעולא יבם ואח"כ חלק מהו א"ל לא עשה כלום. פי' שאין לו כח ליבם [למכור] בנכסי אחיו מפני שהן עומדים לגוביינא ליבמה כדאמרן וכ"ש חלק ואח"כ יבם כי אתא רבין אמר ר"ל בין יבם ואח"כ [חלק] בין חלק ואח"כ יבם

עין משפט
נר מצוה

א מיי' פ"ב מהלכות מלוה הלכה ו טוש"ע מ"מ סימן פו סעיף ח:
לד ב מיי' פ"ב מהל' מכירה הל' ט סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' קלז סעיף ז:
לה ג מיי' פכ"ב מהל' פיטום הל' יא סמג עשין יא טוש"ע יו"ד סי' קמח סעיף ג:
לו ד מיי' פ"ח מהלכות יבום הלכה טו סמג עשין נא טוש"ע אס סי' קמח סעיף ח:

תוספות רי"ד (המשך)

לא עשה כלום: וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו ואמאי והרי כל נכסיו אחראין לכתובתה פי' והמחוברים לקרקע כקרקע הן. תני שלה. ואי קשיא מ"ש הא מג"מ דאמרו רבנן שהן שלו ולא קשיא לן והכא אמרי' תני שלה ומאי אלים טובא שיעבוד [1] דאין ליבמה על נכסי בעלה או כח לאשה בנכסים השתא נ"מ שהן קנויין קנין גמור לאשה אמרו חכמים פירות המחוברים לקרקע אע"פ שתנטו ברשות האשה כיון שנגמרו ברשות הבעל הן שלו נכסי היבמה שאין לה בהן אלא שיעבוד בעלמא וגזמה הם של יבם לא כ"ש שיהיו הפירות המחוברים של יבם י"ל שאינו דומה אכילת פירות דהכא לאכילת פירות דהתם דהתם מאי דאכיל בעל פירי לא הוי מן דינא אלא בתקנת חכמים וכיון שנגמרו הפירות ברשותו תקנו לו שיאכל הכל גם העלוי שיש על המחובר ואין לנו להקשות על תקנת חכמים אבל אכילת פירות דהכא הוא מן דינא ולא משום תקנה דהא מדידיה קאכיל וכיון דמן דינא אמרי' ולא מן תקנתא אמאי בעי יבם למזכי בעלוי המחובר שהוא משועבד לאשה ושפיר קאמר ר"מ להבי א"ל תני שלה. שאע"פ שהיה נותן [הדין] כר"מ החליטוה חכמים לה שכיון שלוקחת בהן [קרקע] והוא אוכל פירות אין הבעל נפסד כלום ואינו רוצה לדקדק כמה הן שוין בלא פירות: כנסה ה"ה וכו' למאי הלכתא אר"י ב"ח לומר שמגרשה בגט ומחזירה. מגרשה פשיטא מ"ד ויבמה אמר רחמנא עדיין יבומים הראשונים עליה ולא תסגי לה בגט אלא תבעי נמי חליצה קמ"ל: מחזירה פשיטא

[1] תוס' ד"ל שנטיל דיש לומר על נכסי בעלה ביאה בה לאשה בנכסים יותר מג"מ הבאת נ"מ וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com